

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Argumenta contra proceßionem Filii ex cognitione, & Spiritus
Sancti ex amore libero, seu existentium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

quod facit, & ostendendo Filium gignit. Item Joan. 8. v. 26. Ego, inquit Christus, quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo: & vers. 28. A meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor: ubi S. Augustinus: Hoc, inquit, est eum docuisse, quod est scientem genuisse: & paulò post, Quæmadmodum ei gignendo dedit ut esset, sic gignendo dedit ut nosset. Hinc idem S. Augustinus lib. 15. de Trin. cap. 14. Non enim, inquit, seipsum integrè, perfectèque dixisset Pater, si aliquid minus aut amplius esset in ejus Verbo, quam in seipso, &c.

IV. *Quid sit Patrem omnia dicere, ac demonstrare Filio.*

Ex his itaque habetur, Patrem per generationem omnia dicere, ac demonstrare Verbo: ergo ei etiam dicit futura, seu existentia, cum hæc inter omnia contineantur, maximè cum, ut proxime vidimus, dicat Scriptura Patrem omnia demonstrare Filio, quæ ipse facit; non autem facit nisi existentia. Hinc etiam Concilium Florentinum in literis unionis ait: Pater Filio omnia gignendo dedit, præter esse Patrem, omnia scilicet quæ ipse habet: cum ergo habeat ipse cognitionem existentium, eam dat Filio, alioqui non daret ei omnia.

V. *Quid sit Patrem dicere creaturas Verbo.*

Patrem verò demonstrare, aut dicere aliquid Verbo, aliud nihil est, quàm illud prius origine cognoscere, ejusque cognitionem ei per productionem communicare: sicut secundum omnes hoc modo dicit illi suam essentiam, eam scilicet ipsi per productionem communicando: nullum autem est fundamentum ad asserendum posse Patrem per scientiam necessariorum, quam habet prius origine, filio communicare scientiam necessariam, & non posse per scientiam liberam eadem communicare liberam; scientia siquidem libera in Patre est etiam infinite perfecta: ergo non minus fecunda erit ad suum effectum, vel quasi effectum, scientiam scilicet liberam communicandam, quam scientia necessaria ad communicandam necessariam.

Ratio à priori.

VI. *Filius, non materialiter tantum, sed formaliter accipit scientiam existentium, à Patre.*

Respondet P. Suarez lib. 9. de Trin. cap. 7. n. 5. P. Granado Tract. 9. disp. 7. num. 11. & alii, Verbum non immediatè & formaliter, sed mediatè tantum & materialiter seu virtualiter accipere à Patre scientiam existentium, quatenus nimirum dat ei Pater scientiam necessariam creaturarum possibilem, quæ ubi est in Filio, incipit formaliter representare existentia, sicque hæc existentium cognitionem virtualiter, non formaliter accipit à Patre. Contra primò: pari enim ratione dicit alius contra hos Auctores, Filium scientiam possibilem, imò & Personarum non accipere immediatè, & formaliter à Patre, sed tantummodo cognitionem divinæ Essentiæ, quæ ubi est in Filio, incipit formaliter representare Personarum existentiam & possibilem. Contra secundò: Scriptura enim & Patres nullam inter communicationem scientiæ possibilem & existentium faciunt distinctionem: ergo nec nos ullam facere debemus, cum propriè, ubi possunt (posse autem sequente Sectione ostendemus) accipi debeant. Alioqui etiam, contra S. Augustinum non esset Verbum adequatum.

VII. *Verbum procedit etiam ex scientiâ mediâ, seu conditionatâ.*

Quæres, Utrum Verbum, non ex scientiâ tantum simplicis intelligentiæ & visionis, seu creaturarum possibilem & existentium procedat, juxta jam dicta, sed ex scientiâ etiam mediâ, seu conditionatâ, creaturarum scilicet sub hac vel illâ hypothesi futurarum? Negat Suarez lib. 9. de Trin. cap. 7. num. 9. Granado sic, tract. 9. Disp. 8. n. 3. & alii. Exillimo nihilominus Verbum ex hac etiam scientiâ procedere, ob rationem jam addu-

ctam, quia nimirum procedere debet ex cognitione perfectissimâ, & comprehensivâ, qualis illa non est, quæ objecta etiam conditionatè futura non cognoscit.

SECTIO OCTAVA.

Argumenta contra processionem Filii ex cognitione, & Spiritus Sancti ex amore libero, seu existentium.

OBIECIENS primò: si Verbum procedat ex scientiâ liberâ, ergo erit contingens. Contra, inquiri utrum scientiâ Dei, prout terminatur ad existentia, sit contingens? si ita, uti revera est, non quidem quoad entitatem, & formaliter, sed quoad terminationem, & virtualiter, juxta dicta supra, Disp. 36. de actu libero Dei, eodem modo Verbum ut est expressivum, seu representativum, contingentium, est quoad hanc formalitatem, vel virtualitatem, seu denominationem, aut quo id cunque nomine appellare quis velit, contingens.

Nunquam tamen absolute & simpliciter concedendum est Verbum esse contingens, cum præcipue procedat ex cognitione necessariorum: secundum hunc verò conceptum non potuit omnino non esse. Imò prout est expressivum liberorum, non est absolute liberum: etsi enim res actu existentes potuissent ut tales non exprimerent, cum hæc potuissent non existere, in eo tamen casu cognoscere debuissent earum negationes, seu eas non existere, cum nihil ignorare possit. Neque in hoc ut dixi est ulla difficultas in Verbo, quæ non urgeat de scientiâ Dei.

Objicies secundò: generatio Filii prior est scientiâ futurorum, hæc quippe posterior est productione Spiritus Sancti, cum sit post decretum liberum de eorum existentia: hoc autem decretum supponit omnes tres Personas existere, cum omnes tres de rerum existentia decernant: ergo prius producitur Filius, quam Deus habeat scientiam futurorum. Respondetur, nihil hic esse singulare, quod omnes solvere non debeant in scientiâ Dei, ubi eadem signa rationis admittenda sunt, quæ in processione Verbi. Dico itaque, in primo signo produci Verbum quoad essentialia, eique communicari scientiam necessariorum: in secundo signo Pater & Filius ex hac scientiâ producunt Spiritum Sanctum similiter quoad essentialia, & amorem necessarium: in tertio signo sunt decreta libera de rerum productione & existentia: in quarto demum signo habet Pater scientiam liberam, seu visionis rerum jam futurarum, & eam Filio communicando, quoad hanc virtualitatem cum producit. Prædicta autem signa, & virtualitates non est cur quis hic refugiat concedere, cum omnes hæc, aut his similia, ut dixi, admittere debeant in scientiâ Dei.

Objicies tertio: si Filii scientiam liberam accipiat à Patre, ergo & Spiritus Sanctus ab eodem & Filio accipiet actus liberos amoris: hoc autem dici nequit, sic enim essent hi actus liberi, & non essent; essent, ut supponimus; non essent, nec enim est in Spiritu Sancti potestate illos non habere; sed posito quòd eos Pater det, non potest non illos accipere. Propter hanc difficultatem, quæ sine dubio est gravissima, nonnulli, quamvis hæc tenus nobis in scientiâ liberâ confen-

I. *Nulla est difficultas de Verbo, quæ non sit de scientiâ.*

II. *Verbum divinum non est absolute appellandum contingens.*

III. *Quo sensu Verbi generatio sit prior scientiâ liberâ.*

IV. *Varia signa in productione Verbi, & Spiritus Sancti.*

V. *Hæc signa admitti debent in scientiâ Dei.*

VI. *Objicit sequi, Spiritum Sanctum amare & non amare libere.*

Quidam
hac in re
non satis lo-
quuntur
consequen-
ter.

serint, hic tamen asserunt licet scientiam liberam Filius accipiat à Patre, Spiritum Sanctum nihilominus actus voluntatis liberos à Patre & Filio, ob rationem jam dictam non recipere. Sed, nisi aliud quam hoc afferant, non satis consequenter hac in re loquuntur; quidni enim tantam amor liber vim habeat ad communicandum amorem liberum, quantum scientia libera ad communicandam scientiam.

V.
Pater actus
liberos, non
solos, sed si-
mul cum
naturâ co-
municat.

Respondetur itaque, Patrem in hac sententiâ actus illos liberos non solitarios, & veluti à naturâ separatos communicare, sed unâ cum iis communicare naturam, in qua solâ exercetur libertas; personalitas enim, neque in creatis neque divinis est id in quo exercetur, seu quod immediatè denominatur liberum; hoc siquidem immediatè competit naturæ; cui in creatis formaliter, in divinis virtualiter insunt actus liberi. Sicut ergo, si Petrus suam animam cum actibus liberis, quos in se habet, communicare alteri posset, ille alter non minus liberè per hos actus ageret, quam Petrus, quia eandem cum eo liberè agendi & potentiam habet, & operationem: idem est in presenti.

In personali-
tate non ex-
ercetur im-
mediatè li-
bertas.

VI.
Sola natura
est, que ex-
ercet liber-
tatem.

Non ergo obstat, Spiritus Sancti personalitatem non potuisse actus illos voluntatis impedire: cum enim, ut dixi, sola natura sit, quæ exercet libertatem, & hæc eadem sit in omnibus, & eodem in se ubique habeat actus, eadem in omnibus est determinatio ad volendum, idemque numero exercitium libertatis, ac proinde aequaliter omnes se ad agendum determinant, & eandem exercent libertatem; sicque Spiritus Sanctus potuisset simpliciter non habere actus illos amoris, cum ejus natura, quæ est sola & adæquat illorum radix, potuisset eos non habere. Quæ mea hac de re sit sententia dicam sectione sequente.

SECTIO NONA.

Alia quedam circa processionem Spiritus Sancti ex amore libero.

I.
Argumentum
contendens
non posse Spi-
ritum Sanctum
actus
sui liberos,
solum om-
nes accipere
à Patre.

VERUM circa dicta occurrit difficultas: non enim videtur Spiritus S. actus suos liberos, saltem omnes accipere à Patre immediatè, sed aliquos mediatè tantum, quatenus nimirum dat ei Pater amorem necessarium creaturarum possibilem, qui ubi est in Spiritu Sancto, incipit liberè tendere in res existentes, & virtuali hac extensione, ac tendentiâ fieri earum amor: qua ratione ut Sectione præcedente, num. 6. vidimus, P. Suarez, & P. Granado nobis hac in parte contrarii procedebant de scientiâ liberâ, seu existentium.

II.
Varia signa
in communi-
catione
scientiæ &
amoris.

Pater ergo juxta hos Auctores, in primo signo (loquimur tantum de scientiâ & amore creaturarum) habet in se scientiam & amorem necessarium creaturarum: in secundo signo Pater producendo Filium, scientiam hanc & amorem communicat Filio: in tertio Pater & Filius producendo Spiritum Sanctum, eandem scientiam & amorem ipsi etiam communicant: in quarto signo secundum hanc sententiam omnes tres Personæ sine ullâ hac in re prioritate, aut quacumque subordinatione, in eodem planè signo simul se determinant ad amorem liberum, seu decretum producendi creaturas: ita ut una Persona nullo modo, ne quidem origine hunc amorem prius habeat quam alia, aut una alteri communicet; sed in hoc amore seu decreto habent se quasi dispa-

Quomodo in
eâ prioritate
sententiâ tres
Personæ se
determinant
ad amorem
liberum.

ratè: in quinto demum signo cum eadem independentiâ habent omnes tres Personæ scientiam liberam, seu creaturarum pro aliquâ differentiâ temporis existentium, quæ scientiâ visionis appellatur: hæc enim supponit res existentes, & consequenter decretum de earum existentia positum. Hæc illi.

Scientia li-
bera sequi-
tur amorem
seu decretum
liberum.

Aliâ viâ procedunt contrariæ sententiæ Auctores: omissis verò tribus primis signis, quæ tamen fortassis alio modo statui possent, in quarto signo dicunt tres Personæ divinas, non sine omni subordinatione se ad amorem liberum, ac decretum producendi creaturas determinare, seu Patrem prius origine amorem illum & decretum habere, & communicare Filio, deinde Patrem & Filium eadem communicare Spiritui Sancto, sicut Sectione septimâ diximus Patrem communicare scientiam liberam Filio. Unde inquirunt, & Filius & Spiritus Sanctus actus amoris liberos habeat sibi à Patre prius origine communicatos, sicque non in eodem illos signo originis habere eumque, nec in eodem signo cū Patre se ad illos determinare.

III.
Tres Perso-
næ divina
nō in eodem
signo origi-
nis se ad a-
morem li-
berum de-
terminant.

Hinc ergo oritur difficultas: ut enim Pater Filius aut Spiritui Sancto actus liberos communi- cet, debet illos prius origine habere: sed actus aliquos liberos habet Filius & Spiritus Sanctus, qui non videntur esse in Patre, nisi per circuminsessionem, de qua tamen hic non loquimur: per circuminsessionem enim non essentia tantum Filii est in Patre, sed etiam Personalitas, seu Filiatio, & Paternitas in Filio, Personæque divinæ sibi mutuo totæ inexistunt, juxta illud quod canit Ecclesia, In Patre totus Filius, & totus in Verbo Pater.

IV.
Actus ali-
quos liberos
habet Filius
& Spiritus
Sanctus, quos
non videntur
habere Pa-
ter.

Minor itaque, quod scilicet Filius & Spiritus Sanctus actus aliquos habere videantur, quos non habet Pater, sic ostenditur: Filius habet hunc, & similes actus, efficaciter volo incarnari, pati, mori, &c. & Spiritus Sanctus hunc, Volo apparere in formâ linguarum ignitarum, &c. hos autem actus non videtur habere Pater, ut constat: si enim haberet, incarnaretur, appareret in formâ linguarum ignitarum, &c. sicut è contra Pater habet hunc actum. Nolo incarnari, quem tamen actum non videtur habere Filius: sic enim haberet actus repugnantes, cum de facto dicat, Volo incarnari.

V.
Filius habet
hunc actum,
Volo incarna-
ri, Pater
non videtur
eum habere.

Dices: Pater habet hunc actum, efficaciter volo Filium incarnari; hic autem actus idem est cum illo quo Filius dicit, Volo incarnari; idem enim est utrobique objectum. Sed contra: in sententiâ enim actum liberum Dei statuente adæquatè intrinsecum, possunt esse plures actus liberi in Deo circa idem planè objectum, ut ostendi supra, Disputatione trigesima-seximâ.

VI.
Circa idem
planè obje-
ctum possunt
dari duo ac-
tus liberi
Dei.

Contra secundò: in his enim actibus reperitur diversum objectum: actus siquidem quo Filius dicit Volo incarnari, habet diversissimum objectum ab actu quo Pater dicit, Volo ut Filius incarnetur; hic enim secundus actus habet Patrem seu Primam Trinitatis Personam pro objecto, per eum namque dicit Pater (hoc loquendi modo circa actus voluntatis utuntur Philosophi, quamvis voluntas non loquatur) dicit inquam Volo, hoc est, Ego volo, ubi apertè involvitur persona volens, seu Pater: sicut quando quis dicit tu vis, involvitur illa secunda Persona, de qua is loquitur: In priori autem actu, quo Filius dicit, Volo incarnari, Persona Patris nullo modo involvitur, nec ingreditur tanquam objectum illius partiale: ergo hi duo actus sunt diversi, & consequenter Filius habet actum aliquem liberum, quem non accipit à Patre; Pater siquidem communicare cum nequit

VII.
Aliis præ-
dictis habent
diversissimum
objectum.

Volo incarna-
ri, & volo
ut Filius in-
carnetur vi-
dentur actus
diversi.

